

ekoYapı

Yapı & İnşaat, Gayrimenkul, Mimarlık Dergisi

KASIM - ARALIK 2022

YIL 13

FİYAT 30 TL

ANADOLU'DAN
MİRAS: **KERPIÇ**

yakın plan
KONUT
FİYATLARINDAKİ
DEĞİŞİM

mercek
YENİ
NESİL
OFİSLER

FİLİZ CİNGİ YURDAKUL
BİR DÖNEM SONA ERDİ,
YENİ BİR MİMARİ DÖNEMDEYİZ

Yeni Nesil Ofis Tasarımları

Pandemi sonrası değişen çalışma alışkanlıklarının ofis tasarımları üzerinde önemli etkileri oldu. Ofislerde kullanıcı talepleri yön değiştirdi, mekân içerisinde oluşturulmuş mekânlardan uzaklaşıldı, sınırları tanımlı oda duvarları ortadan kalktı.

Mimar İrem Arıbaş

İç Mimar Hüseyin Beş

Uluslararası alanda gerçekleştirdikleri farklı ölçeklerdeki mimari ve iç mimari ofis projeleriyle tanınan İstanbul merkezli mimarlık ve iç mimarlık ofisi BAB Architects kurucu ortakları Mimar İrem Arıbaş ve İç Mimar Hüseyin Beş pandemiyle birlikte evrilen çalışma alışkanlıklarının dönüştürdüğü yeni nesil ofis tasarımlarındaki güncel trendleri aktardı.

Pandemi sonrası değişen çalışma alışkanlıklarının ofis tasarımları üzerinde önemli etkileri oldu. Ofislerde kullanıcı talepleri yön değiştirdi, mekân içerisinde oluşturulmuş mekânlardan uzaklaşıldı, sınırları tanımlı oda duvarları ortadan kalktı ve kolektif kullanım imkânlarına olanak sağlayan yeni nesil, esnek, açık ofis tasarımlarına hızlı bir geçiş yapıldı.

Pandemi sürecinde dünya genelinde verilen sağlık mücadelesi ofis yapıları gibi çoklu kullanım alanları başta olmak üzere yaşadığımız tüm mekânlarda uygulanan mimari yaklaşımların, kullanıcıların sağlığı ve esenliği için ne denli önemli olduğunu hepimize bir kez daha hatırlattı. Pandemi öncesi düzende en köklü, en büyük ofislerde dahi mekânsal kalite ve konfor düzeyinin optimum seviyelerin altında kaldığını ve pandemik koşullar karşısında işlerliğini yitirdiğini gördük. Pandeminin ilk yarısında uzaktan çalışmak şirketlere belirli açılardan cazip gelmiş olsa da bir çok sektör için sürdürülebilir olmadığı anlaşıldı.

Ofislerin kullanıcı konforu ve memnuniyeti önceliğiyle yeniden elden geçirildiği bu dönemde, yeni nesil çalışma alanları bizleri düşünsel yönde işten kopmadan bir arada tutarken aynı zamanda sosyal mesafeyi koruyabildiğimiz, kullanıcıların birbirleriyle ve mekânla fiziksel temaslarını en aza indirgeyen, mekânda dönüşüm ve esneklik gözetilen, içeride soluduğumuz havadan kullandığımız ekipmanlara kadar akıllı sistemlerle kurgulanmış, kendimizi güvende hissedebileceğimiz mekan çözümlerine ve tasarımlarına evrildi. Biz pandemi sonrası yaptığımız yeni ofis tasarımlarında teknoloji kullanımını öncelikli tuttuk ve

YENİ DÜZENDE HİJYEN STANDARTLARININ KONTROL ALTINDA TUTULMASI VE BİREYSEL TEMASI İNDİRGEYEN GEREKSİNİMİ İLE OFİS KULLANIM YOĞUNLUĞUNDA PROGRAMLI BİR AZALTIMA GİTMENİN VERİMLİLİĞİ ARTIRDIĞI ANLAŞILDI.

hatta planlamanın merkezine aldık. Giriş çıkışlarda sensörlü kapılar, temassız geçiş kontrol sistemleri, ıslak hacimlerde fotoselli bataryalar ve sabunluklar, klozetlerde fotoselli kumanda panelleri, havayı her daim taze tutan akıllı havalandırma ve dezenfeksiyon sistemleri, gün ışığının en verimli şekilde kullanılmasına ve kullanıcı yoğunluğuna göre kendini ayarlayan aydınlatma otomasyon sistemleri gibi faktörlerin hızlı bir şekilde tasarım kriterlerinin olmazsa olmazı haline geldi.

Eski nesil ofislerde verimlilik, mekânın ideal konfor kapasitesi ne olursa olsun sınırlı bir mesai saati içerisinde aynı ortamda bulunan kişi sayısının çokluğu ile ölçülüyordu. Yeni düzende ise hijyen standartlarının kontrol altında tutulması ve bireysel teması indirgemek gereksinimi ile ofis kullanım yoğunluğunda programlı bir azaltıma gitmenin verimliliği artırdığı anlaşıldı.

Ofisler genellikle çalışma alanlarına ve birimlerine göre gruplara ayrıldı ve gruplar ofis alanlarını farklı saatlerde, farklı günlerde dönüşümlü şekilde kullanmaya başladı. Bu yeni iş programları ile çalışma saatleri esnedi ve neredeyse bir tam gün içerisine yayıldı. Ofis alanları böylece 24 saat yaşayan mekânlar haline aldı ve bu işleyiş yeni ofis planlamalarında sürdürülebilir mimari çözümleri kaçınılmaz yaptı. Bu nedenle pandemi sonrası yeni tasarımlar esnek ve ihtiyaca göre dönüştürülebilir mekânsal kur-

guları beraberinde getirdi. Bu yönde kullanıcı talepleri yön değiştirdi ve artan bir taleple bizler ofis projelerimizde mekân içerisinde mekânlar oluşturmayı bıraktık. Sınırları tanımlı oda duvarlarını kaldırdık ve asgari sayıda bölüntülenmiş geniş hacimlerin çok yönlü kullanıma uygun planlamalarıyla eski nesil oda tipi kapalı ofislerden, kolektif kullanım imkanlarına olanak sağlayan yeni nesil esnek, açık ofis tasarımlarına bu süreçte hızlı bir geçiş yaptık.

HİBRİT ÇALIŞMA ALIŞKANLIKLARININ OFİS TASARIMLARINA ETKİSİ

Hibrit çalışma alışkanlıkları ülkemizde yeni edinilen bir kazanım. Hiyerarşik düzeni önceleyen ve herkesin kendi birimi ve kabuğu içerisinde çalıştığı eski nesil mekân çözümlerinin yarattığı mahremiyet alışkanlığının direncini kırmak oldukça zordu. Teknolojinin hayatımıza dahil ettiği ihtiyaç olana çok daha hızlı erişim imkânının aynı işi yapan firmalar arasında dolaylı yoldan bir rekabet ortamı oluşturdu. Bu durum ofislerin kendi içerisindeki işleyiş sisteminde artık her birimin aynı ölçüde çok daha hızlı iletişim, etkileşim kurma ve böylece sonuç alma süresinin kısa tutulması ihtiyacını doğuruyor. Bu ihtiyacı karşılamak yönünde revize edilmesi gereken ilk bakış açısı ise aslında ofislerde en iyi iletişim ve etkileşimin çalışanların kendi inisiyatifi ve çabalarıyla değil, uygun mimari çözümlerle, çalışma ortamlarının çalışanlara sunduğu mekânsal yönlendirme ve birleştirici altyapı sayesinde mümkün olabileceğidir.

HİBRİT ÇALIŞMA ALIŞKANLIKLARI ÜLKEMİZDE YENİ EDİNİLEN BİR KAZANIM. HİYERARŞİK DÜZENİ ÖNCELEYEN VE HERKESİN KENDİ BİRİMİ VE KABUĞU İÇERİSİNDE ÇALIŞTIĞI ESKİ NESİL MEKÂN ÇÖZÜMLERİNİN YARATTIĞI MAHREMİYET ALIŞKANLIĞININ DİRENCİNİ KIRMAK OLDUKÇA ZORDU.

YENİ NESİL OFİSLERİN
KULLANICIYA
VADETTİĞİ İMKÂNLAR
SONUCU ÇALIŞANLAR
ARTIK OFİSLERİNDE
KENDİLERİNİ
RAHAT, GÜVENDE,
ÜRETKEN VE ÖNEMLİ
HİSSEDİYORLAR.

Bu mekânsal altyapıya ofislerde en verimli şekilde imkân veren tasarım biçiminin açık ofisler olduğunu düşünüyoruz. Açık ofislerin kazandırdığı hibrit çalışma alışkanlıkları sayesinde tasarımlar da kullanıcılar da daha özgür hale geldi. Yeni nesil tasarımlarda şirketler de ortak çatısı altında hiyerarşik baskıları bir parça esnetmeyi, aynı amaca hizmet eden farklı alanların farklı görüşlerini birleştirmeyi ve temasta tutmayı hedeflediler.

Yeni düzenlemelerde öncelikle, eski nesil ofislerdeki sabit bölücü duvarlar yıkılıyor, bunların yerine esnek ve dönüştürülebilir mekânlar tercih ediliyor. İşlevlere imkân sunan esnek çözümleri, katlanır seperatörler ve taşınabilir mobilya bölücülerle sağladık. Öznel çalışma gerektiren durumlar ve kısa süreli özel görüşmeler için "booth" adı verilen çalışma kabinleri ofislerin yeni kapalı odaları oldu. Bunun yanı sıra uzun süreli özel görüşmeler ve toplantılar için teknolojik altyapılarla geliştirilen konferans odaları elbette korunuyor ve buralar açık ofislerin mahrem alanları niteliğinde. Buna ek olarak açık ofislerde dolaşırken sirkülasyon alanlarının bir köşesinde bir yazı panosu etrafında kurgulanmış ufak toplantı ve toplanma alanları da görebiliyoruz.

Bu açık toplantı alanlarının, çalışanları anlık gelişen bir çözüm ihtiyacı karşısında bile hızlıca beyin fırtınası yapmaya teşvik eden, bir görüşün sıcaklığına tüm katılımcılarla objektif şekilde ele alınabildiği, yani üretkenliğe de doğrudan hizmet eden faydalı çalışma alanları var. Eski nesil ofislerin aksine, yeni ofisler kullanıcıyı ara sıra oturduğu masadan kaldırmayı, saplandığı iş döngüsünden bilerek koparmayı, çalışanın üzerinde çalıştığı konuya bu sosyal alanları kullanmak fikriyle verdiği bir mola dönüşü dışarıdan ve daha sağlıklı bakılabilmeyi hedefliyor. Aynı zamanda şunu da kabul etmeliyiz ki bu tür kalabalık ofislerde bir arada medeni şekilde çalışmanın koşulu önce bir arada medeni şekilde yaşamaktan geçiyor. Çalışanların bu eğlenceli sosyal alanlarda kurdukları temas birbirlerini daha iyi tanımalarını sağlıyor. Bu tip ofisler insanların empati yetisini pekiştirdiğinden karşılıklı anlayışın, yardımlaşmanın olduğu, herkesin bir arada çalışmanın bireysel sorumluluğunu üstlendiği medeni ve kaliteli çalışma ortamlarına kendiliğinden dönüşüyor.

Öte yandan yeni nesil ofislerin kullanıcıya vadettiği imkânlar sonucu çalışanlar artık ofislerinde kendilerini rahat, güvende, üretken ve önemli hissediyorlar. Çalışanların ofislerinden bir an önce kaçma duyguları bu tip yeni ofis-

YENİ NESİL OFİS İHTİYAÇLARIYLA TASARIMDA "AÇIK OFİS" OLARAK YERİNİ ALAN KOLEKTİF ÇALIŞMA DÜZENİNİ SON DERECE FAYDALI BULUYORUZ.

ler sayesinde artık tarihe karışmış durumda. Bunun aksine ofiste maksimum verimli süreyi geçirmek, bireysel ihtiyaçlarla bu süreleri bölerek ziyan etmemek öncelikli hale geldi.

Bu durum, yeni nesil ofis tasarımlarını mekânsal kurgular anlamında bir adım daha öteye taşıyor ve fonksiyon şemalarına çalışanların bireysel ihtiyaçlarına yönelik geliştirilmiş spor salonu, güzellik salonu, berber, sağlık birimleri, kreş gibi mahal çözümlerinin de eklenmesini beraberinde getiriyor.

AÇIK OFİS KURGUSUNDA YENİ NESİL YAKLAŞIMLAR

Yeni nesil ofis ihtiyaçlarıyla tasarımda "açık ofis" olarak yerini alan kolektif çalışma düzenini son derece faydalı buluyoruz. Ofisler artık sadece çalışılan, işinizi yapıp döndüğünüz yerler olmaktan daha çok yaşam alanı hatta yaşamımızın çok büyük bir kısmının geçtiği alanlar. Ofisler sabah yoğun trafik sonrası kendimizi içerisine girdiğimizde rahat hissedeceğimiz, günün ilk kahvesini içtiğimiz büsbütün yaşam alanları. Tasarım karmaşık bir konu. Bazı tasarım türleri daha öznel, "sanatsaldır"; bazıları ise daha faydalıdır ve daha katı kuralları izler. Sanat ve tasarım arasındaki ilişki genellikle yanlış anlaşılır ve bir tasarımın sonucu sanatsal olabilse de arkasındaki süreç çok farklıdır. İhtiyacı doğru anlamak tasarıma başlamak için çok iyi bir nokta. Alınan sorumluluk sadece iyi görünen bir yerin ötesine geçmeyi gerektirir. Bu bağlamda belirleyici olan, arka fonunu tasarladığınız alanın işlevlerini tam olarak yerine getirebilmesidir. Bizler bu yönde her zaman iyi görünen ama yaşam alanlarını ve çalışma ferahını öncelleyen bir yerden bakmayı tercih ediyoruz. İnsanların bir arada çalıştığı fakat sınırların tam olarak belli olduğu alanları tasarlamayı önemsiyoruz. İhtiyaçların göreceli olmadığı, üretim yapılan alanların, insanı ve insan ilişkilerini sağlıklı kılacak şekilde dizayn edilmesi gerektiğini biliyoruz.

OFİSLERDE SÜRDÜRÜLEBİLİR TASARIMLAR

Oldukça geniş kapsamlı bir konu olan sürdürülebilirlik kavramını "daimî olma, olanı ya da önceden yapılmış olanı fonksiyonlarını değiştirerek tekrar kazanma, kazandırma bilinci olarak tanımlayabiliriz. Sürdürülebilirlik dürtüselikten değil, uzun vadeli planlardan beslenen bir kavram. Sürdürülebilirliği temelde kaynakların üretilebilir süresinden daha hızlı tüketilmesinin önüne geçmek olarak adlandırabiliriz. Tabii ki beşer her daim istediğini alma ve sahip olma güdüsü ile yaşıyor. Kısa ömrümüzün hızlı döngüsüne ayak uydurmaya, hatta bazı durumlarda normal yaşam süremizin ihtiyacı olmayan bir hızda üretime ve tüketime meyilliyiz. Bunların sonuçlarının farkındalığı 80'li yıllarda kendini göstermeye başladı. Sürdürülebilirlik nesillerin ihtiyaçlarını görmezden gelmeden bugünün ihtiyaçlarını karşılama, karşılarken de mevcut ekolojije ve dengelere zarar vermeme disiplini.

OFİSLERDE BİYOFİLİK TASARIM VE DOĞALLIK ARAYIŞLARI

Ofis alanlarında biyofilik tasarım bu yıl da tasarımın vazgeçilmezleri arasında. Ofislerin bir dış mekânı olsun ya da olmasın iç mekânlarını doğanın unsurlarıyla birleştiren bi-

yofilik tasarımda ahşap, bitkiler ve su; duvarları, tavanları sarıyor. Bu noktada az bakım gerektiren bitkilerin tercih edilmesi ise kritik önem taşıyor. Ofislerde sade bir zarafeti yansıtan açık pastel tonlar doğal malzemeler ile harmanlanıyor ve sürdürülebilir, dayanıklı malzemeler kullanılıyor. Ofis iç mekânlarında yapay görüntülerden uzaklaşıyor doğal ve uzun ömürlü malzemeler talep ediliyor. Taş ya da ahşapla harmanlanan tasarımlar doğallığı yansıtırken mobilyalarda da ergonomi ön planda tutuluyor. Geleceğin ofislerinde çalışma hayatının değişen doğasına uyum sağlamak için malzeme seçimleri önemli bir rol oynayacak.

Ofislerde geçmiş dönemde revaçta olan "work-as-lifestyle" modelinin eksiklikleri artık bariz şekilde görünüyor. Salgın dönemindeki evden çalışma sürecinde, milyonlarca insan iş ve eğlenceyi birbirine karıştırmak istediklerinde bunu oturma odalarının güvenliğinden ve konforundan kolayca yapabileceklerini fark etti. Bunun sonucunda çalışmayı daha keyifli, daha çekici bir girişim haline getirmeyi amaçlayan eğlenceli alanlar daha verimli hale geldi. Yeni nesil çalışma alışkanlıklarıyla gündeme gelen bu parametrelerin, ofislerde tasarımcılara çok büyük bir iş düşüğünün de göstergesi. Geleneksel çalışma alanları artık rağbet görmüyor ve giderek sanal ofislere ve hazır ofislere olan ilgi artıyor, büyük ve pahalı şehirlere küçük ve güvenli şehirlere dönüş başlıyor, sürdürülebilir ofisler trend oluyor ve ofis kültüründen önce kurum kültürü ön planda tutuluyor. ■